

EDÍCIA
SLOVENSKEJ
LEKÁRSKEJ
KNIŽNICE

InfoMedLib

Bulletin Slovenskej lekárskej knižnice

1 2009
Ročník 10

OBSAH

Marta Weissová Lekárske knižnice v SR v číslach	4
---	---

INFORMÁCIE ZO SLOVENSKEJ LEKÁRSKEJ KNIŽNICE

Mgr. Eva Takáčová Prezentácia databázy Science Direct	16
---	----

Marta Weissová Lekárske vedy 2008/2009	17
--	----

Mgr. Eva Takáčová Týždeň slovenských knižníc v SILK	19
---	----

Marta Weissová 15. výročie vzniku DS SZO	20
--	----

PhDr. Marta Žilová Elektronické služby v lekárskejších knižniciach- Informačný systém v SILK – ako ho využívať ?	23
--	----

Predstavujeme Vám členov redakčnej rady IML PhDr. Miriam Pekníková, PhD	26
--	----

Marta Weissová Študovňa DS SZO v nových priestoroch	28
---	----

PRÍSPEVKY ZO SIETE LEKÁRSKYCH KNIŽNÍC

Marta Weissová Predstavujeme Vám lekárske knižnice na internete	29
---	----

Marta Weissová Národná licencia databáz EBSCO	32
---	----

Mgr. Ľubica Korgová Evidencia publikačnej činnosti pracovníkov FN Nitra v lekárskej knižnici	36
Mgr. Marie Sršňová Niečo sa deje....u susedov	39
VÝZNAMNÉ OSOBNOSTI	
Marta Weissová Prof. dr. h.c. MUDr. Emila Huraj, DsSc.	43
Z ODBORNEJ TLAČE	
Marta Weissová Anotovaný výber zo slovenskej a českej odbornej tlače	46
<u>JUBILEÁ PRACOVNÍKOV KNIŽNÍC</u>	49
AKTUALITY	
Marta Weissová Čo nás zaujalo na medzinárodnom sympóziu INFOS 2009	54
Marta Weissová INFORUM 2009	57
<u>TERMINOLOGICKÉ OKIENKO</u>	
Marta Weissová Výber – M	58

LEKÁRSKE KNIŽNICE V SR V ČÍSLACH

Marta Weisssová, Slovenská lekárska knižnica v Bratislave

V zmysle § 11, zákona č. 183/2000 Z. z. o knižniciach sa lekárske knižnice radia medzi špeciálne knižnice so špecializovaným knižničným fondom a sú súčasťou knižničného systému Slovenskej republiky.

Ich cieľom a poslaním je sprístupňovanie odborných zdravotníckych informácií a poskytovanie knižnično – informačných služieb odbornej zdravotníckej verejnosti využívaním moderných

informačných technológií. Funkcia lekárske knižnice, ako špecifických knižnično – informačných pracovísk je pri ďalšom vzdelávaní lekárov, zdravotníckych pracovníkov a študentov nezastupiteľná a stále aktuálna.

Štatistické výkazníctvo, ktoré v zmysle Zákona o štatistike č. 540/2001 Z. z. každoročne zabezpečuje Slovenská lekárska knižnica ako metodické a štatistické pracovisko systému lekárske knižnice sa v roku 2008 spracovávalo elektronickou formou na internetovej stránke Ministerstva kultúry SR

(<http://registerkultury.gov.sk>).

Slovenská lekárska knižnica zisťovala štatistické údaje lekárske knižnice aj *Ročným výkazom (čiastkovým) o lekárskej knižnici*.

Štatistické ukazovatele lekárske knižnice v SR sa vyhodnotili podľa typu zdravotníckych zariadení nasledovne:

- Slovenská lekárska knižnica (1)
- knižnice špecializovaných zdravotníckych zariadení (9)
- knižnice fakultných nemocníc (13)
- knižnice nemocníc s poliklinikou (38)
- knižnice polikliník (2)
- knižnice psychiatrických nemocníc a liečební (6)
- knižnice ústavov TBC a respiračných chorôb (5)
- knižnice regionálnych úradov verejného zdravotníctva (12)
- knižnice slovenských liečebných kúpeľov (12)

Za rok 2008 vykázalo činnosť spolu **98** lekárske knižnice, spolu so Slovenskou lekárskou knižnicou v Bratislave. V porovnaní s rokom 2007 (99) je pokles o jednu lekársku knižnicu - zrušená 1 lekárska knižnica: Poliklinika Bratislava, Tehelná.

V roku 2008 Slovenská lekárska knižnica spracovala prehľad o príčinách a dôsledkoch rušenia lekárske knižnice od roku 2001. V priebehu rokov 2001 – 2008 zrušením 40 lekárske knižnice a vyčlenením 27 knižnice stredných zdravotníckych škôl z rezortu MZ SR sa znížil počet lekárske knižnice na 97.

Príspevok zameraný na tento závažný problém *Sú lekárske knižnice potrebné ? – Na margo rušenia lekárske knižnice* bol publikovaný v bulletinu SILK InfoMedLib, 2008. č. 1 s. 10 – 17 a v revue pre knihovníctvo a bibliografiu KNIŽNICA, 2008. č. 11-12 s. 22 – 25.

Vzhľadom na každoročné rušenie lekárske knižnice ako aj nesprávny postup zriaďovateľov pri ich zrušení Slovenská lekárska knižnica spracovala metodickú príručku *Ako správne postupovať pri založení a zrušení knižnice* (SILK Bratislava, 2008. PhDr. Marta Žilová – Marta Weissová, s.59 ISBN 978-80-89292-09-7. Metodickú príručku obdržali všetky lekárske knižnice v SR.

Nasledovné lekárske knižnice (15), ktoré v roku 2008 nevykázali žiadne výpožičky ani používateľov sa v rámci elektronického spracovávania na internetovej stránke Ministerstva kultúry SR (<http://registerkultury.gov.sk>) definovali ako stagnujúce:

- Biotika, a. s. Slovenská Lupča
- Pro Vitae n. o. Všeobecná nemocnica Gelnica
- Nemocnica A. Wintera, n. o. Piešťany
- Nemocnica arm. Gen. L. Svobodu, n. o. Svidník
- Nemocnica, a. s. Poprad
- Poliklinika Sabinov, n. o.
- Poliklinika Senica, n. o.
- Sanatórium Dr. Guhra, n. o. Tatranská Polianka
- Špecializovaná nemocnica RCH, n. o. Poprad – Kvetnica
- Regionálny úrad verejného zdravotníctva Trnava
- Prírodné liečebné kúpele, a. s. Smrdáky
- Kúpele, a. s. Lučivná

- Kúpele, a. s. Trenčianske Teplice
- Kúpele, a. s. Vyšné Ružbachy
- Slovenské liečebné kúpele, a. s. Turčianske Teplice

V elektronickej forme spracovali ročný výkaz pracovníci 35 lekárskejších knižníc, t. j. 36,08 % z nasledovných zdravotníckych zariadení :

- FN Trenčín
- FN Trnava
- FN Nitra
- FN Nové Zámky
- FNŠP ŠGN Bratislava – Podunajské Biskupice
- Národný ústav reumatických chorôb Piešťany
- Národný ústav srdcových chorôb Bratislava
- Liptovská nemocnica Liptovský Mikuláš
- Ľubovnianska nemocnica Stará Ľubovňa
- Mestská nemocnica Zlaté Moravce
- NsP Bojnice
- NsP Brezno
- NsP Medzilaborce
- NsP Michalovce
- NsP Považská Bystrica
- NsP Šahy
- NsP Trebišov
- NsP Trstená
- NsP Vaše zdravie, n. o. Zvolen
- Nemocnica Poprad
- Nemocnica, n. o. Topoľčany
- Nemocnica A. Leňa, n. o. Humenné
- Pro Vitae, n. o. Gelnica

Pracovníci ostatných lekárskejších knižníc v počte 62 vyplnili ročný výkaz v tlačenej forme.

Lekárske knižnice zdravotníckych zariadení vykázali patientske knižnice v počte **164**, ktoré boli v ročnom výkaze o knižnici KULT (MK SR) 10-01 vykázané ako pobočky. Počet knižničných jednotiek,

výpožičiek a používateľov patientskych knižníc je vykázaný v súhrnnom sumáre za všetky lekárske knižnice v SR.

KNIŽNIČNÝ FOND

Lekárske knižnice v Slovenskej republike vykázali knižničné dokumenty v počte **783 389** knižničných jednotiek (k. j.) – index poklesu **98,15** (bez Slovenskej lekárskej knižnice v Bratislave). Prírastky knižničných dokumentov s indexom nárastu **203,77** sa vykázali v počte **9604** z toho:

	<u>Rok 2007</u>	<u>Rok 2008</u>
▪ prírastky kúpou	74,12 %	35,35 %
▪ prírastky darom	25,88 %	29,47 %
▪ prírastky výmenou	0 %	7,77 %
▪ prírastky bezodplatným prevodom	0 %	27,41 %

V porovnaní s rokom 2007 je vykázaný nárast všetkých prírastkov o 4891 k. j. Prírastky v reálnych číslach:

▪ prírastky kúpou	3395
▪ prírastky darom	2830
▪ prírastky výmenou	747
▪ prírastky bezodplatným prevodom	20
▪ novovykázaný fond patientskej knižnice FORLIFE, n. o. Všeobecnej nemocnice v Komárne, ktorý v roku 2007 nebol vykázaný	2612

Z počtu 783 389 knižničných dokumentov tvorí fond patientskych knižníc 92 102 k. j., t. j. 11,75 % z celkového počtu knižničných dokumentov vykázaných lekáskymi knižnicami.

Pokles knižničného fondu tvoria úbytky v počte **22 612 k. j.** (najvyšší počet vykázali lekárske knižnice fakultných nemocníc – 10 282).

**Podiel knižničného fondu z celkového počtu 783 389 k. j.
v jednotlivých typoch lekárskejších knižníc**

▪ nemocnice s poliklinikou	42,99 %
▪ fakultné nemocnice	25,12 %
▪ špecializované zdravotnícke zariadenia	14,02 %
▪ ústavy TBC a RCH	6,13 %
▪ regionálne úrady verejného zdravotníctva	4,53 %
▪ slovenské liečebné kúpele	4,00 %
▪ psychiatrické nemocnice a liečebne	3,02 %
▪ polikliniky	0,19 %

V počte knižničných jednotiek na 1 používateľa knižnice zdravotníckeho zariadenia pripadá **30,58 k. j.**

Počet knižničných jednotiek na 1 používateľa lekárskej knižnice v jednotlivých typoch zdravotníckych zariadení:

▪ regionálne úrady verejného zdravotníctva	45,44
▪ nemocnice s poliklinikou	42,78
▪ fakultné nemocnice	30,48
▪ ústavy TBC a RCH	25,56
▪ špecializované zdravotnícke zariadenia	25,21
▪ slovenské liečebné kúpele	16,18
▪ psychiatrické nemocnice a liečebne	6,67
▪ polikliniky	0,00

Lekárske knižnice odoberali celkom **2220** titulov periodík v porovnaní s rokom 2007 je vykázaný nárast o 1 titul periodika – index **100,04**. Z celkového počtu odoberaných titulov periodík zahraničné periodiká sa vykázali v počte **993**, o 40 viac ako v roku 2007 – index **104,19**. Počet exemplárov dochádzajúcich periodík činil **2343**. Na základe *Zoznamu zahraničných biomedicínskych časopisov dochádzajúcich do SR v roku 2008* uvádzame tituly najviac objednávaných titulov v lekárskejších knižniciach:

Acta chirurgiae orthopaedicae et traumatologiae
Anesteziologie a intenzivní medicína
Časopis lékařů českých

Česká a slovenská gastroenterologie a hepatologie
Česká a slovenská neurologie a neurochirurgie,
Česká gynekologie
Česká radiologie, Interní medicína pro praxi
Klinická biochemie a metabolismus
Klinická onkologie
Rozhledy v chirurgii
Sestra
American journal of obstetrics and gynecology
British medical bulletin
Circulation
Clinical chemistry, atd'.

Na nákup knižničných dokumentov, vrátane periodík sa vynaložili finančné prostriedky v objeme **11 112 990,- Sk (368 883,68 €)** – index **89,19** čo v porovnaní s rokom 2007 predstavuje pokles o **1 345 854,- Sk (44 674,17 €)**.

Percentuálne čerpanie finančných prostriedkov na nákup knižničných dokumentov v jednotlivých lekárskejších knižniciach

▪ špecializované zdravotnícke zariadenia (9)	53,50 %
▪ fakultné nemocnice (13)	24,58 %
▪ nemocnice s poliklinikou (38)	12,68 %
▪ regionálne úrady verejného zdravotníctva(12)	5,68 %
▪ ústavy TBC a RCH (5)	1,95 %
▪ psychiatrické nemocnice a liečebne (6)	0,95 %
▪ slovenské liečebné kúpele (12)	0,66 %
▪ polikliniky(2)	0,00 %

V nákupe k. j. v Sk na 1 zamestnanca zdravotníckeho zariadenia sa dosiahlo **232,18 Sk**.

Nákup k. j. v Sk na 1 zamestnanca v jednotlivých typoch zdravotníckych zariadení

▪ špecializované zdravotnícke zariadenia	1630,41 Sk
▪ regionálne úrady verejného zdravotníctva	571,73 Sk

▪ ústavy TBC a RCH	244,74 Sk
▪ fakultné nemocnice	150,85 Sk
▪ psychiatrické nemocnice a liečebne	80,72 Sk
▪ nemocnice s poliklinikou	66,84 Sk
▪ slovenské liečebné kúpele	45,66 Sk
▪ polikliniky	0,00 Sk

V nákupe k. j. na 1 používateľa knižnice sa dosiahlo **443,86 Sk**.

Nákup k. j. v Sk na používateľa v jednotlivých typoch zdravotníckych zariadení

▪ špecializované zdravotnícke zariadenia	1365,98 Sk
▪ regionálne úrady verejného zdravotníctva	807,89 Sk
▪ fakultné nemocnice	423,37 Sk
▪ ústavy TBC a RCH	320,85 Sk
▪ nemocnice s poliklinikou	178,88 Sk
▪ slovenské liečebné kúpele	38,33 Sk
▪ psychiatrické nemocnice a liečebne	29,59 Sk
▪ polikliniky	0,00 Sk

Slovenská lekárska knižnica v Bratislave vykázala za rok 2008 celkom **142 478 k. j.** – index nárastu **101,71**. Z celkového počtu prírastkov **2407 k. j.** – index nárastu **155,29** činili prírastky kúpou 1320 k. j. – index nárastu **196,13**.

Z celkového počtu prírastkov k. j. činili:

▪ prírastky kúpou	54,84 %
▪ prírastky darom	41,25 %
▪ prírastky výmenou	2,58 %
▪ prírastky bezodplatným prevodom	1,33 %

V počte knižničných jednotiek na **1 používateľa knižnice** pripadá **107,93 k. j.**

Počet titulov **258** dochádzajúcich periodík sa v porovnaní s rokom 2007 zvýšil o 12 časopisov, z počtu odoberaných periodík bolo **147** titulov zahraničných periodík – 56,97 %.

Na nákup knižničných jednotiek sa vynaložili finančné prostriedky v objeme **3 721 393,- Sk** (123 527,61 €) – index nárastu **339,72** čo v porovnaní s rokom 2007 predstavuje nárast o **2 625 966,- Sk** (87 166,10 €). V nákupe k. j. na 1 používateľa sa dosiahlo **2819,23 Sk**.

KNÍŽNIČNÉ SLUŽBY / POUŽÍVATELIA

V uplynulom roku vykázali lekárske knižnice v SR celkom **320 313** výpožičiek, s indexom **104,50** je v počte výpožičiek zaznamenaný nárast o 13 807.

Z celkového počtu výpožičiek vykázali lekárske knižnice v rámci patientskych knižníc 22 086 výpožičiek, čo predstavuje – 6,89 % .

Podiel % výpožičiek z celkového počtu v jednotlivých typoch lekárskech knižníc

▪ fakultné nemocnice (13)	46,85 %
▪ nemocnice s poliklinikou (38)	25,66 %
▪ špecializované zdravotnícke zariadenia (9)	16,03 %
▪ ústavy TBC a RCH (5)	3,55 %
▪ regionálne úrady verejného zdravotníctva (12)	3,43 %
▪ psychiatrické nemocnice a liečebne (6)	2,32 %
▪ slovenské liečebné kúpele (12)	2,16 %
▪ polikliniky (2)	0,00 %

Na 1 zamestnanca zdravotníckeho zariadenia sa dosiahlo **6,23** výpožičiek.

Počet výpožičiek na 1 zamestnanca v jednotlivých typoch zdravotníckych zariadení:

▪ špecializované zdravotnícke zariadenia	13,37
▪ ústavy TBC a RCH	10,29
▪ regionálne úrady verejného zdravotníctva	9,95
▪ fakultné nemocnice	8,13
▪ nemocnice s poliklinikou	3,81

▪ psychiatrické nemocnice a liečebne	1,05
▪ slovenské liečebné kúpele	0,21
▪ polikliniky	0,00

Prepočet výpožičiek na 1 zamestnanca je vykázaný bez výpožičiek patientskych knižníc.

Na 1 používateľa lekárskej knižnice sa dosiahlo **12,50 výpožičiek**.

Počet výpožičiek na 1 používateľa lekárskej knižnice v jednotlivých typoch zdravotníckych zariadení:

▪ fakultné nemocnice (150 043)	23,25
▪ ústavy TBC a RCH (11 364)	16,91
▪ regionálne úrady verejného zdravotníctva (10 996)	14,06
▪ špecializované zdravotnícke zariadenia (51 378)	11,80
▪ nemocnice s poliklinikou (82 208)	10,44
▪ slovenské liečebné kúpele (6920)	3,56
▪ psychiatrické nemocnice a liečebne (7404)	2,08
▪ polikliniky	0,00

Z celkového počtu výpožičiek 320 313 tvorili:

▪ monografie a špeciálne dokumenty	57,30 %
▪ výpožičky periodík	42,70 %

Prezenčné výpožičky sa vykázali v počte 144 268 – 45,03 %.

Prostredníctvom medziknižničnej výpožičnej služby (MVS) sa realizovalo celkom **10 376** výpožičiek – index 87,34, pokles o 1503 výpožičiek. Prostredníctvom medzinárodnej medziknižničnej výpožičnej služby (MMVS) sa zrealizovali výpožičky v počte **1300** – index **89,84** pokles o 147 výpožičiek.

Lekárske knižnice vypracovali spolu **3481** rešerši – index 104,34 v porovnaní s rokom 2007 nárast o 145.

Najväčší počet rešerši vyhotovili lekárske knižnice špecializovaných zdravotníckych zariadení – 1437, lekárske knižnice fakultných nemocníc – 929 a lekárske knižnice ústavov TBC a RCH – 560. Ani jednu rešerš nevypracovali lekárske knižnice polikliník a slovenských liečebných kúpeľov.

Za rok 2007 vykázali lekárske knižnice spolu **25 614** registrovaných používateľov – s indexom **80,45** čo je pokles o 6223 používateľov. Z tohto počtu vykázali patientske knižnice 8834 používateľov, čo predstavuje – 34,48 % z celkového počtu registrovaných používateľov vykázaných lekáorskými knižnicami v SR..

Podiel % používateľov z celkového počtu v jednotlivých typoch lekáorských knižníc

▪ nemocnice s poliklinikou	30,73 %
▪ fakultné nemocnice	25,19 %
▪ špecializované zdravotnícke zariadenia	16,99 %
▪ psychiatrické nemocnice a liečebne	13,83 %
▪ slovenské liečebné kúpele	7,57 %
▪ regionálne úrady verejného zdravotníctva	3,06 %
▪ ústavy TBC a RCH	2,63 %
▪ polikliniky	0,00 %

Z celkového počtu zamestnancov zdravotníckych zariadení 47 862 bolo registrovaných 16 780 používateľov (bez používateľov patientskych knižníc) čo predstavuje **35,05 %**.

Návštevníci lekáorských knižníc s indexom 100,02 sa vykázali v počte **81 294**, v porovnaní s rokom 2007 je to nárast o 22 návštevníkov.

Priestory knižníc, počet študovní:

▪ počet študovní a čítární	62
▪ počet miest v študovniach a čítárňach	858

Lekárske knižnice zorganizovali pre používateľov spolu **759** vzdelávacích kultúrno-spoločenských podujatí. V rámci edičnej činnosti spracovali a vydali **17** titulov materiálov.

Slovenská lekárska knižnica v Bratislave vykázala celkom **69 485** absenčných a prezenčných výpožičiek – index nárastu **140,98**. Počet výpožičiek sa zvýšil o 20 200. Nárast výpožičiek súvisí so zvyšujúcim sa počtom záznamov v databáze Články - Bibliographia medica Slovaca a jej využívaním ako aj s využívaním služby RIOS.

Na 1 používateľa knižnice sa dosiahlo **52,64** výpožičiek.

Z celkového počtu výpožičiek tvorili:

▪ monografie	20,48 %
▪ výpožičky periodík	79,52 %

Z celkového počtu výpožičiek sa prezenčné výpožičky vykázali v počte **47 015 – 67,66 %** .

V uplynulom roku sa vyhotovilo celkom **2535** rešerší, pokles o 60 rešerší. Rešeršná služba bola poskytovaná z databáz budovaných v SILK – Bibliographia Medica Slovaca (BMS) a Citačná databáza medicínskej literatúry (CiBaMed) databáz a licencovaných prístupov do voľne prístupných elektronických informačných zdrojov.

Knižnica umožňuje registráciu aj fyzickým osobám, ktoré nemajú trvalé alebo prechodné bydlisko v Bratislave. Prostredníctvom medziknižničnej výpožičnej služby (MVS) sa realizovalo **1959** výpožičiek – index 85,50, pokles o 332 výpožičiek, prostredníctvom medzinárodnej medziknižničnej výpožičnej služby (MMVS) sa realizovalo **87** výpožičiek – index 90,62, pokles o 9 výpožičiek.

Pri MVS sa v značnej miere využívajú plnotextové elektronické periodiká z databáz konzorcií, ktorých je knižnica členom, ako aj ďalšie dostupné informačné zdroje a databázy.

Okrem toho poskytuje SILK kolektívnym používateľom službu RIOS – rýchla informačná obsahová služba (na základe dvojstrannej zmluvy a ponukového zoznamu periodík) - obsahové stránky a plné texty článkov zahraničných biomedicínskych periodík, dochádzajúcich do SILK v bežnom roku.

. V Slovenskej lekárskej knižnici je celkom zaregistrovaných **6080** používateľov, v roku 2008 sa zapísalo a preregistrovalo **1320** používateľov. Knižnicu navštívilo celkom 11 726 používateľov.

Pre používateľov knižnice bolo poskytnutých **4929** registrovaných bibliografických a faktografických informácií.

HOSPODÁRENIE/ ZAMESTNANCI

Z celkových nákladov na činnosť lekárske knižnice **30 659 759,- Sk** (1 017 717,55 €) index **102,32** sa na nákup knižničných fondov vynaložilo **11 112 990,- Sk** (36,24 %). S indexom **89,19** predstavuje pokles nákupu k. j. o **1 345 854,- Sk**. Mzdové náklady pracovníkov lekárske knižnice činili **15 013 519,- Sk** (498 357,52 €)

Kapitálové výdavky v hodnote **223 673,- Sk** vykázali iba lekárske knižnice špecializovaných zdravotníckych knižnic. fakultných nemocníc a regionálnych úradov verejného zdravotníctva.

Zamestnanci knižnic (prepočítaný stav) boli vykázaní v počte **69,36** – index **99,78** s vysokoškolským knihovníckym vzdelaním bolo vykázanych 13,52 zamestnancov, s iným vysokoškolským vzdelaním 11,33 zamestnancov. Zamestnanci so stredoškolským knihovníckym vzdelaním boli vykázaní v počte 31,30.

Slovenská lekárska knižnica v Bratislave na nákup knižničných dokumentov vynaložila celkom **3 721 393,-** (123 527,61 €). S indexom **339,72** v porovnaní s rokom 2007 je to nárast o **2 625 966,- Sk**. Mzdové náklady činili **7 248 162,- Sk** (240 594,90 €) - index nárastu - **110,03**.

Zamestnanci knižnice (prepočítaný stav) boli vykázaní v počte **30,59** – index nárastu **106,17**, s vysokoškolským vzdelaním bolo vykázanych 11,00 zamestnancov, z toho s knihovníckym vzdelaním vysokoškolským 4,00 zamestnanci. Zamestnanci so stredoškolským knihovníckym vzdelaním boli vykázaní v počte 13,00.

PREZENTÁCIA DATABÁZY SCIENCE DIRECT

Mgr. Eva Takáčová, Slovenská lekárska knižnica v Bratislave

Dňa 16. 12. 2008 spoločnosť Elsevier, producent databázy Science Direct realizovala v Slovenskej lekárskej knižnici prezentáciu a zaškolenie do nových funkcií databáz pre pracovníkov knižnice.

Databázy predstavila reprezentantka a trénerka holandskej spoločnosti Elsevier Mgr. Jitka Dobbersteinová. V rámci prezentácie a školenia predstavila nové funkcie databáz spoločnosti implementované v uplynulom polroku 2008, ku ktorým má Slovenská lekárska knižnica prístup v rámci predplatennej služby. Školenie pre pracovníkov bolo bezplatné.

LEKÁRSKE VEDY 2008/2009

10. ročník výstavy zahraničnéj odbornej literatúry

V dňoch 23. – 25. februára 2009 Národné centrum zdravotníckych informácií - Slovenská lekárska knižnica v spolupráci s akademickým kníhkupectvom Malé centrum Bratislava pripravila predajnú výstavu zahraničnéj odbornej literatúry. Výstava sa konala v priestoroch Vysokej školy zdravotníctva a sociálnej práce sv. Alžbety a záštitu nad podujatím prevzal jej rektor prof. MUDr. Vladimír Krémery, DrSc., Dr.h. c. mult. Výstavu otvorila PhDr. Marta Žilová, vedúca odboru SILK a Ing. Anton Žemlička, PhD., riaditeľ akademického kníhkupectva.

Okrem pozvaných účastníkov bol na slávnostnom otvorení prítomný aj prorektor vysokej školy prof. MUDr. Štefan Galbavý, DrSc., zásluhou ktorého sa výstava mohla prezentovať v týchto priestoroch. Vo svojom vystúpení zdôraznil význam podujatí tohto charakteru, ktoré už dlhoročne patria k významným odborným vzdelávacím aktivitám Slovenskej lekárskej knižnice.

PhDr. Marta Žilová, vedúca odboru SILK uviedla, že pre knižnicu je veľkou cťou, že sa práve jubilejný 10. ročník výstavy môže konať v priestoroch Vysokej školy zdravotníctva a sociálnej práce sv. Alžbety. Konštatovala, že už desať rokov sa usilujeme na predajných výstavách prezentovať najnovšie výsledky vedy a medicínskeho výskumu.

Na výstave, ktorá bola určená pre lekárov – špecialistov, zdravotníckych pracovníkov, študentov ako i verejnosti bolo prezentovaných 436 publikácií z viac ako 30 medicínskych odborov. Vystavené publikácie si záujemcovia mohli zakúpiť priamo na výstave, vybrané tituly z výstavy budú po akvizičnom spracovaní zaradené do fondu Slovenskej lekárskej knižnice.

prof. MUDr. Ján Štefanovič, DrSc., pri prehliadke výstavy

**TÝŽDEŇ SLOVENSKÝCH KNIŽNÍC
V SLOVENSKEJ LEKÁRSKEJ KNIŽNICI
23. – 29. 3. 2009**

Mgr. Eva Takáčová, Slovenská lekárska knižnica v Bratislave

Národné centrum zdravotníckych informácií, Slovenská lekárska knižnica v rámci *Týždňa slovenských knižníc* pre svojich používateľov a širokú verejnosť realizovala nasledovné podujatia:

Knižnica bez poplatkov

- bezplatné poskytovanie služieb knižnice (ročná registrácia, preukaz používateľa, odpustenie sankčných poplatkov za oneskorené vrátenie literatúry)
 - bezplatnú ročnú registráciu využilo 49 používateľov
 - preukaz používateľa získalo 11 nových používateľov
 - vrátenie literatúry bez sankčných poplatkov využilo 32 používateľov
 - sankčné poplatky boli odpustené vo výške 90,07 EUR

Deň otvorených dverí

- prezentácia oddelení SILK a Dokumentačného strediska SZO
 - činnosť odborných oddelení SILK (akvizícia, spracovanie fondu, tvorba slovenských báz dát BMS, CiBaMed)
 - knižnično – informačné služby knižnice
 - 15 rokov činnosti DS SZO/WHO
 - prezentácia e-knižnice
 - celkom 67 používateľov a záujemcov o služby knižnice bolo podrobne informovaných o činnosti knižnice a dostupných knižnično – informačných službách.

15. VÝROČIE VZNIKU DOKUMENTAČNÉHO STREDISKA SZO

Marta Weissová, Slovenská lekárska knižnica v Bratislave

Regionálny úrad Svetovej zdravotníckej organizácie (SZO) pre Európu (WHO Regional Office for Europe) začal v roku 1989 rozvíjať sieť dokumentačných stredísk vo svojich členských krajinách s cieľom šíriť informácie o svojich aktivitách v čo najväčšom rozsahu, propagovať a distribuovať literatúru vydávanú SZO tak, aby sa pokryl záujem o ňu v rámci danej krajiny.

Slovenská lekárska knižnica plní funkciu Dokumentačného strediska SZO (DS SZO) v Slovenskej republike od roku 1994. Z tejto funkcie jej vyplýva celý rad záväzkov a úloh pri šírení informácií, literatúry a štatistiky SZO. Dokumentačné stredisko SZO v Slovenskej lekárskej knižnici pôsobí ako národná podpora aktivít Regionálneho úradu SZO. Spolupracuje pri plnení svojich úloh s Kanceláriou SZO v Slovenskej republike a Regionálnym úradom SZO pre Európu a jeho prostredníctvom s inými dokumentačnými strediskami SZO v zahraničí.

Pri príležitosti 15. výročia výročia vzniku DS SZO ako aj 20. výročia vzniku Dokumentačných stredísk SZO v Európe Slovenská lekárska knižnica v Bratislave zorganizovala v dňoch 24. – 26. 3. 2009 v spolupráci s Kanceláriou WHO na Slovensku zaujímavé podujatia:

Deň otvorených dverí
15 rokov DS SZO v SĽK
- prezentácia činnosti –

Účastníkov podujatia privítala vedúca odboru SILK PhDr. Marta Žilová. V úvodnom príhovore zdôraznila význam vzniku DS SZO pri šírení informácií o aktivitách WHO/SZO a pri propagovaní literatúry vydávanej WHO. Pochvalne sa vyjadrila o veľmi dobrej dlhoročnej spolupráci s Kanceláriou WHO na Slovensku a poďakovala za poskytnutú pomoc pri zabezpečovaní literatúry a dokumentov WHO.

Riaditeľka kancelárie WHO na Slovensku MUDr. Darina Sedláková, MPH zdôraznila význam informačných aktivít Svetovej zdravotníckej organizácie a vysoko hodnotila úspešnú prácu vykonanú za uplynulých 15 rokov v Dokumentačnom stredisku SZO SILK. Osobne poďakovala PhDr. Marte Žilovej a pracovníckam DS SZO Mgr. Eve Hulínovej a PhDr. Bernardíne Pribullovej a za vyvinuté úsilie pri propagácii a šírení dokumentov WHO.

Výstava publikácií SZO/WHO z fondov Knižnice Kancelárie WHO na Slovensku

Výstava publikácií z fondov Knižnice Kancelárie WHO na Slovensku bola sprístupnená v priestoroch študovne SILK. Asistentka Kancelárie WHO na Slovensku Karin Paveleková vo svojej prezentácii predstavila e-knižnicu kancelárie WHO, ktorá je pre odborníkov ako i laickej verejnosti prístupná na stránke www.who.sk

Činnosť a odborné aktivity Dokumentačného strediska SZO SILK prezentovala PhDr. Bernardína Pribullová. Vo svojej prezentácii sa zamerala hlavne na oblasť služieb, z ktorých najviac sú využívané rešeršné služby zo štatistických databáz WHO ako aj iných dokumentov WHO.

1 + 5 otázok o DS SZO - informačná súťaž –

Otázky informačnej súťaže *1 + 5 otázok o Dokumentačnom stredisku SZO* boli zamerané na vznik, ciele a úlohy Dokumentačného strediska SZO. Zo správnych odpovedí bolo vylosovaných 8 výhercov, ktorí obdržali knižné odmeny – sponzorský dar Občianskeho združenia MEDLIB.

ELEKTRONICKÉ SLUŽBY V LEKÁRSKYCH KNIŽNICIACH – INFORMAČNÝ SYSTÉM V SILK – AKO HO VYUŽÍVAŤ

- účasť SILK na kongrese -

PhDr. Marta Žilová, Slovenská lekárska knižnica v Bratislave

IV. kongres sekcie gynekologickej endoskopie s medzinárodnou účasťou sa konal v dňoch 16. – 18. 4. 2009 na zámku v Smoleniciach. Program kongresu bol monotematicky zameraný na ochorenie endometriózy a na diagnostické a terapeutické postupy tohto ochorenia. Na kongrese odznelo celkom 45 prednášok špičkových slovenských a zahraničných odborníkov. Zástupcovia Slovenskej lekárskej knižnice sa zúčastnili tohto významného medzinárodného podujatia na základe pozvania organizátorov kongresu a na ich požiadanie prezentovali odborné knižnično – informačné služby knižnice ako aj vystavované odborné publikácie.

PhDr. Marta Žilová, vedúca Slovenskej lekárskej knižnice v prvý deň kongresu prezentovala odbornú tému: *Elektronické služby v lekárskejších knižniciach – informačný systém v SILK – ako ho využívať?* Vo svojej prezentácii predstavila účastníkom kongresu služby knižnice s ich „pridanou hodnotou“ poskytované vo virtuálnom prostredí internetu.

V priestoroch „zámockej“ knižnice bola prezentovaná výstava odborných titulov kníh podľa výberu MUDr. Igora Slezáka, hlavného organizátora podujatia. Výberu predchádzalo spracovanie výberovej rešerše na tému Gynekológia, endometrióza, diagnostika a liečba a spracovanie tlačeného katalógu prezentovaných dokumentov.

Pracovníčky knižnice v priebehu trvania kongresu poskytovali záujemcom rešeršné, poradenské a výpožičné služby, ktoré uvítali najmä mimobratislavskí lekári. Využili priamo na mieste možnosť osobnej registrácie a stali sa používateľmi SILK so všetkými výhodami registrovaných používateľov.

Pre účastníkov kongresu boli spracované aktuálne informačné materiály o činnosti a službách SILK a na voľný výber boli sprístupnené publikácie Národného centra zdravotníckych informácií *Zdravotnícka ročenka 2007* a *Starostlivosť o ženu v SR 2007*.

Veľmi si ceníme záujem odbornej lekárskej verejnosti o služby našej knižnice (stánok navštívilo počas kongresu takmer 50 lekárov) i verejné poďakovanie organizátorov za účasť SILK na kongrese.

Význam odborných informácií, teoretických a vedeckých poznatkov pre prácu lekára veľmi výstižne vyjadril MUDr. Igor Slezák vo svojom príhovore: cit.: *naša práca založená len na klinickej skúsenosti a bez pochopenia podstaty problému na podklade*

teoretických vedomostí sa časom stane plochou a nezáživnou rutinou. Preto si cením prítomnosť zástupcov Slovenskej lekárskej knižnice v Bratislave.

PREDSTAVUJEME VÁM **členov Redakčnej rady bulletinu InfoMedLib**

Redakčná rada bulletinu InfoMedLib pracuje v zložení siedmych členov, ktorí pôsobia v lekárskejších knižniciach zdravotníckych zariadení a v akademickej knižnici Lekárskej fakulty UK. Úlohou a cieľom členov redakčnej rady je pripravovať obsahovo kvalitný informačný bulletin, ktorý by mal byť nápomocný pracovníkom lekárskejších knižníc pri poskytovaní knižnično-informačných služieb a ďalšom vzdelávaní lekárov a zdravotníckych pracovníkov. Na stránkach nášho bulletinu Vám postupne predstavíme jednotlivých členov redakčnej rady, ktorí sa podieľajú na jeho príprave a zostavovaní.

PhDr. Miriam Pekníková, PhD

Akademická knižnica Lekárskej fakulty UK v Bratislave

Po ukončení stredoškolského štúdia na Strednej knihovníckej škole začala v roku 1975 pracovať vo vtedajšom Študijnom a informačnom stredisku Lekárskej fakulty Univerzity Komenského v Bratislave, kde prešla všetkými odbornými činnosťami. V roku 1983 ukončila štúdium na Filozofickej fakulte UK, odbor knihovníctvo a vedecké informácie a v roku 2006 doktorandské postgraduálne štúdium obhajobou dizertačnej práce na tému Elektronické dokumenty v medicíne.

V rámci ďalšieho vzdelávania sa zúčastnila na viacerých študijných a pracovných pobytoch v Európe a v USA:

Kodaň / Danish National Library of Science and Medicine,
Oxford / Radcliffe Science Library,
Atény / Ministry of National Education and Religion,
Washington / Library of Congress a Dullghren Memorial
Library/George Town University/.

Má za sebou bohatú publikačnú činnosť, ako autorka resp. spoluautorka spracovala viac ako 50 odborných publikácií a učebných textov z informatiky pre študentov nelekárskych odborov. Podieľala sa i na dvoch projektoch KEGA.

Pracovne je prevažne zameraná na problematiku elektronických informácií a informačných zdrojov v biomedicíne.

Členka redakčnej rady PhDr. Miriam Pekníková hodnotí uplynulé obdobie vydávania bulletinu nasledovne:

Bulletin Slovenskej lekárskej knižnice v tomto roku oslávi prvé okrúhle výročie -10 rokov existencie. Pozitíva, ktoré časopis plnil v predchádzajúcich ročníkoch sú jednoznačné. Používateľ získal ucelenejšiu predstavu o organizácii knižníc zameraných na poskytovanie medicínskych a zdravotníckych informácií.

Časopis ponúkol záujemcom celú škálu možností ako a kde hľadať zdroje populárno-odbornej i vysoko špecifickej vedeckej literatúry. I keď ide o úzko špecializovaný časopis a odhliadnuc od malého ekonomicky únosného nákladu je potrebné i naďalej pracovať na postupnom rozširovaní nákladu a uverejňovať aktuálne informácie predovšetkým z oblasti knižničnej a informačnej, elektronizácie a internetizácie knižníc, legislatívy, štatistiky a ďalšieho vzdelávania. Viest' našu komunitu k dosahovaniu širších horizontov vzdelania.

Redakčná rada časopisu na základe spätnej väzby musí naďalej korigovať a tvarovať obsah a zameranie časopisu. Objektívna evalvácia sa dá dosiahnuť len od dostatočného množstva respondentov. Význam časopisu, ktorý je potrebné zvlášť podčiarknuť, je zjednocujúce puto, ktoré vzniklo medzi lekáorskými knižnicami na Slovensku. Deväť ročníkov časopisu je dôkazom toho, že časopis uspel. Predchádzajúce ročníky určite poskytlí mnohé podnety k zamysleniu ako ďalej.

ŠTUDOVŇA DOKUMENTAČNÉHO STREDISKA SZO V NOVÝCH PRIESTOROCH

Marta Weissova, Slovenská lekárska knižnica v Bratislave

Takto asi prebiehala príprava priestorov pre Dokumentačné stredisko SZO v Slovenskej lekárskej knižnici, ktoré sa zo samostatných priestorov na I. poschodí muselo premiestniť do všeobecnej študovne na prízemí.

Premiestnenie študovne DS SZO bolo nutné z dôvodu priestorových úprav v rámci budovy Národného centra zdravotníckych informácií.

Spojenie dvoch študovní však pracovníci Slovenskej lekárskej knižnice len nevidia v negatívnom svetle. Týmto riešením sa vytvoril pre používateľov komplexný a priamy prístup k periodickej a monografickej literatúre, príručnému fondu učebníc a fondu Dokumentačného strediska WHO. V konečnom dôsledku sa racionálnejšie využije aj personál poskytujúci služby knižnice.

PRÍSPEVKY ZO SIETE LEKÁRSKÝCH KNIŽNÍC

PREDSTAVUJEME VÁM LEKÁRSKE KNIŽNICE ŠPECIALIZOVANÝH ZDRAVOTNÍCKYCH ZARIADENÍ NA INTERNETE

Informovanosť používateľov o službách knižnice je jedným z predpokladov jej úspešného pôsobenia v zdravotníckom zariadení. Knižovníci používajú rôzne formy propagácie svojich služieb a činností.

V posledných rokoch sa pre propagáciu adresných informácií o knižnici vytvára priestor i na webových stránkach zdravotníckych zariadení a niektoré lekárske knižnice túto možnosť aj využívajú. Na stránkach bulletinu Vám ich budeme postupne predstavovať. Sme veľmi radi, že pracovníčky lekárske knižnice sa popri svojich každodenných povinnostiach venujú aj tejto oblasti, ktorá je náročná na čas.

Upozorňujeme na príručku *Tvorba webových stránok knižníc (formát pdf)*, Mgr. Norbert Végh, Ing. Erik Potocký, 2006, ktorá je prístupná na stránke www.infolib.sk v časti *Knižnice* ⇒ *Riadenie knižníc v SR*

⇒ *Informačné technológie v knižniciach.*

Lekárske knižnice na internete

Lekárska knižnica Národného onkologického ústavu v Bratislave
Dostupnosť:

www.nou.sk

- ⇒ horná lišta, časť *NOU*
- ⇒ Nemocničné oddelenia
- ⇒ Lekárska knižnica *NOU*

Informácie o lekárskej knižnici na web stránke:

- Všeobecné informácie
- Knižničné fondy, odoberané periodiká
- Poskytované služby
 - ♦ absenčné a prezenčné výpožičky
 - ♦ MVS, MMVS
 - ♦ rešeršná služba
 - ♦ reprografická služba
 - ♦ fotografická služba - fotodokumentácia
 - ♦ odborné konzultácie
- Kontakty na pracovníčku knižnice

Lekárska knižnica (Univerzitná knižnica) Slovenskej zdravotníckej univerzity v Bratislave

Dostupnosť:

www.szu.sk

- ⇒ horná lišta, časť *O univerzite*
- ⇒ Pracoviská SZU
- ⇒ Univerzitná knižnica

Informácie o lekárskej knižnici na web stránke:

- Všeobecné informácie
- Knižničné fondy, odoberané periodiká
- Poskytované služby
 - ♦ absenčné a prezenčné výpožičky
 - ♦ MVS, MMVS
 - ♦ rešeršná služba
 - ♦ reprografická služba
 - ♦ odborné konzultácie
 - ♦ on line katalóg UK SZU
<http://kniznica.szu.sk/OPAC/servlet>
 - ♦ on line katalóg publikačnej činnosti SZU
<http://publikacny.szu.sk/webisnt/szu.htm>
- Kontakty na pracovníkov knižnice
- Cenník poplatkov za služby
- Dokumenty knižnice (štatút, výpožičný poriadok)

Lekárska knižnica Národného ústavu reumatických chorôb v Piešťanoch

Dostupnosť:

www.nurch.sk

- ⇒ horná lišta, časť *Štruktúra*
- ⇒ Lekárska knižnica NÚRCH

Informácie o lekárskej knižnici na web stránke:

- Všeobecné informácie
- Knižničné fondy, odoberané periodiká
- Poskytované služby
 - ◆ absenčné a prezenčné výpožičky
 - ◆ MVS, MMVS
 - ◆ rešeršná služba
 - ◆ reprografická služba
 - ◆ evidencia publikačnej a citačnej činnosti
 - ◆ odborné konzultácie
 - ◆ zabezpečovanie vyhotovenia prekladov, korektúr a tlmočníctva
 - ◆ edičná činnosť – spolupráca pri vydávaní informačného bulletinu Ligy proti reumatizmu

Ďalšie lekárske knižnice špecializovaných zdravotníckych zariadení *Národný ústav srdcových a cievnych chorôb v Bratislave, Onkologický ústav sv. Alžbety v Bratislave, Štátny ústav pre kontrolu liečiv v Bratislave, Národné rehabilitačné centrum v Kováčovej, Národný endokrinologický a diabetologický ústav v Lubochni*, informácie o lekárskej knižnici na internete, resp. intranete zdravotníckeho zariadenia nemajú.

NÁRODNÁ LICENCIA DATABÁZ EBSCO

Celý projekt a idea vznikla z iniciatívy nadácie Open Society Institute (OSI) zameranej na knižnice a informačné inštitúcie ako projekt eIFLDirect (Electronic Information For Library Direct) pre krajiny strednej a východnej Európy a Južnej Afriky. Projekt bol vytvorený v roku 2000 a jeho koordinátorom bola Nadácia otvorenej spoločnosti v Bratislave. V roku 2001 sa na financovaní spolupodieľalo Ministerstvo školstva SR, Slovenská lekárska knižnica zo Štátneho fondu zdravia (Ministerstvo zdravotníctva SR), Štátny fond Pro Slovakia (Ministerstvo kultúry SR), Univerzitná knižnica v Bratislave (Ministerstvo kultúry SR) a Univerzita Komenského v Bratislave (Ministerstvo školstva SR).

Po tomto období databázy vydavateľstva EBSCO naďalej ostávali súčasťou základného balíka elektronických zdrojov pre slovenské knižnice vďaka Slovenskej národnej knižnici (SNK) v Martine, ktorá prebrala koordináciu databáz EBSCO na Slovensku. V roku 2002 boli tieto databázy financované ešte v spolupráci OSI v Bratislave, Slovenskou národnou knižnicou (SNK) a od roku 2003 národnú licenciu pre slovenské knižnice hradí výhradne SNK. Cieľom tohto projektu bolo umožniť čitateľom a používateľom knižnice rýchly a kvalitný prístup k vedeckým informáciám. V rámci tohto projektu boli vybrané databázy firmy EBSCO Publishing, pričom licenčné podmienky, zloženie ponúknutých databáz, cena a prístup v rozsahu národnej licencie boli finančne veľmi výhodne dohodnuté prostredníctvom OSI a eIFLDirect. Tieto databázy boli zamerané predovšetkým na humanitné, spoločenské a ekonomické vedy. Národná licencia dovoľuje využívať databázy širokému okruhu užívateľov a zaručuje demokratický prístup k informáciám. Zároveň umožňuje všetkým vedeckým, akademickým, verejným a špeciálnym knižniciam na celom Slovensku poskytovať progresívne, moderné a kvalitné služby.

1. marca 2008 podpísala Slovenská národná knižnica v Martine so spoločnosťou EBSCO Publishing novú licenčnú zmluvu na dobu neurčitú o prístupe k databázam od firmy EBSCO Publishing s novým rozšírením elektronických informačných zdrojov.

- Prístup k týmto databázam majú všetky typy nekomerčných knižníc – akademické, vedecké, lekárske, verejné, národná a parlamentná, knižnice ministerstiev, nevládne organizácie, ktoré poskytujú služby verejnosti. V súčasnosti je registrovaných 93 knižníc, ktoré využívajú databázy EBSCO.
- Bezplatný prístup k databázam firmy EBSCO využíva v súčasnosti 25 lekárskech knižníc zdravotníckych zariadení a Národné centrum zdravotníckych informácií - Slovenská lekárska knižnica v Bratislave. Aktívny používateľ s platnou registráciou môže požiadať SILK o vzdialený plnohodnotný prístup do databáz mimo sídla knižnice.
- Podľa štatistiky využívania databáz EBSCO za rok 2008, ktorú spracovala Slovenská národná knižnica, lekárske knižnice zdravotníckych zariadení vykázali celkom 7276 vstupov, z toho Slovenská lekárska knižnica v Bratislave 2858 a 21 813 vyhľadávaní, z toho NCZI Slovenská lekárska knižnica 4832 (podrobná štatistika v prílohe).

EBSCO databázy

V súčasnej dobe sú sprístupnené viaceré databázy so širokým špecifickým záberom. V lekárskech knižniciach zdravotníckych zariadení ako i v Slovenskej lekárskej knižnici je v rámci všetkých prístupných EBSCO databáz najvyužívanejšia databáza **MEDLINE with Full Text**. Táto databáza prináša články z oblasti všeobecného i špeciálneho lekárstva, ošetrovateľstva, veterinárneho lekárstva, vedy a množstvo ďalších príbuzných tém. Ďalšie EBSCO databázy v poradí využiteľnosti lekárske knižnicami sú **Health Source: Nursing/Academic Edition** (HS:N/AE) - obsahuje 540

plnotextových časopisov a **Health Source – Consumer Edition (HS-CE)** - obsahuje 264 plnotextových časopisov.

Ďalšie skúšobné prevádzky databáz sú uvedené v sekcii [Free Trials](#). Viac o ponúkaných databázach sa dozviete na stránkach <http://www.ebscohost.com/thisTopic.php?marketID=6&topicID=1067> <http://www.ebscohost.com/thisTopic.php?marketID=6&topicID=1068> Softvér pre vyhľadávanie v databázach EBSCO sa neustále obnovuje, pričom sa využívajú poznatky jednotlivých užívateľov na zlepšenie, zjednodušenie a zefektívnenie práce.

Kontakt: Knižnice, ktoré majú záujem získať databázy EBSCO, môžu kontaktovať koordinátorku národnej licencie a požiadať o bezplatný prístup: **Mgr. Zuzana Prachárová** - zuzana.pracharova@snk.sk Slovenská národná knižnica, Nám. J. C. Hronského 1, 036 01 Martin tel. 043 413 12 67, kl. 440

Viac informácií o databázach EBSCO sa môžete dozvedieť na stránke http://www.snk.sk/?narodna_licencia_ebsco_databaz

Metodické usmernenie pre pracovníkov lekárskeho knižníctva

V Ročnom výkaze o knižnici KULT (MK SR) 10-01 v 6. Module *Informačné technológie* v riadku č. 10 sa vykazujú *licencované internetové pramene (počet báz dát)*. Podľa metodických vysvetlení k obsahu ročného výkazu (MK SR Bratislava, SNK Martin) údaje v tomto riadku uvádza cit.: *knižnica, ktorá je poverená zabezpečením prístupu k databázam, údaje nevykazuje knižnica, ktorá pramene iba využíva*. Z toho vyplýva, že lekárske knižnice, ktoré na základe registrácie v Slovenskej národnej knižnici využívajú bezplatný prístup do národnej licencie databáz EBSCO musia túto skutočnosť vykazovať v 6. Module, riadku č. 10.

Pri spracovaní informácií o databázach EBSCO boli použité podklady z web stránky Slovenskej národnej knižnice v Martine http://www.snk.sk/?narodna_licencia_ebsco_databaz

Spracovala: Marta Weissová

P. č.	Lekárska knižnica zdravotníckeho zariadenia	Počet výs- tupev	Počet vyhľa- dávaní	Počet abstrak- tov
1.	NCZI Slovenská lekárska knižnica	2858	4832	5193
2.	FNSP F. D. Roosevelta, Banská Bystrica	472	3031	174
3.	DFNSP Bratislava	106	364	221
4.	FNSP Ružinovská, Bratislava	423	1360	692
5.	FN L. Pasteura, Košice	0	0	0
6.	FN Nitra	162	608	679
7.	FN Nové Zámky	111	268	29
8.	FNSP J. A. Reimana, Prešov	426	1724	614
9.	FN Trenčín	333	763	780
10.	Národný onkologický ústav Bratislava	366	1371	1385
11.	Národný ústav srdcových a CCH Bratislava	14	31	22
12.	Národný ústav RCH Piešťany	661	2941	410
13.	Onkologický ústav sv. Alžbety Bratislava	111	438	812
14.	Slovenská zdravotnícka univerzita Bratislava	884	2711	4837
15.	Štátny ústav pre kontrolu liečiv Bratislava	2	9	0
16.	ŠÚDTBC Dolný Smokovec	68	267	87
17.	Špecializovaná nemocnica Nitra - Zobor	74	297	179
18.	NsP Brezno, n. o.	2	0	0
19.	Nemocnica A. Leňa n. o. Humenné	0	0	0
20.	NsP, spol. s r. o. Krompachy	0	0	0
21.	NsP Považská Bystrica	21	84	70
22.	Nemocnice a polikliniky Rimavská Sobota	5	51	9
23.	Ústredná vojenská nemocnica Ružomberok	75	301	203
24.	Nemocnica arm. gen. L.Svobodu Svidník	1	1	0
25.	Nemocnica s poliklinikou Žilina	0	0	0
26.	RÚVZ Banská Bystrica	101	361	86
Spolu		7 276	21 813	16 482

EVIDENCIA PUBLIKAČNEJ ČINNOSTI PRACOVNÍKOV FN NITRA V LEKÁRSKEJ KNIŽNICI

Mgr. Ľubica Korgová, Lekárska knižnica FN v Nitre

Vznikom fakultných nemocníc sa mení aj postavenie a povinnosti lekárov, ktorí sú zároveň aj pedagógmi vo výchovno-vzdelávacom procese v univerzitnom vzdelávaní. Z tejto úlohy im vyplýva aj prednášková a publikačná činnosť. Pri vykazovaní týchto činností im môžu byť nápomocné aj lekárske knižnice.

Vo Fakultnej nemocnici v Nitre sme začali s počítačovým spracovaním publikačnej činnosti už roku 2000, keď pracovník centra informatiky vytvoril podľa našich požiadaviek program, ktorý umožňoval okrem vkladania záznamov aj tlačený výstup podľa roku, mena autora, oddelenia. Spočiatku bol zo strany pracovníkov nemocnice slabý záujem, aby odovzdávali do knižnice fotokópie svojich prác na zaevidovanie, ale to sa zmenilo, keď zoznam zaevidovanej publikačnej činnosti začal vychádzať ako príloha Noviniek lekárskej knižnice.

V roku 2002 nitrianska nemocnica získala štatút fakultnej nemocnice. V tom čase iba pre katedru ošetrovateľstva Fakulty sociálnych vied a zdravotníctva Univerzity Konštantína Filozofa v Nitre. V súčasnosti je rozsah študijných odborov širší, je akreditovaný odbor záchranár a balneoterapia a fyzioterapia. To znamená, že do vyučovacieho procesu sa zapája čoraz viac pracovníkov, ktorí sa stávajú súčasťou akademickej obce. Aj pre nich platia tie isté povinnosti ako pre kmeňových pedagógov univerzity. Vyplýva z toho aj povinnosť pravidelne a presne zaznamenávať svoju publikačnú činnosť do evidenčnej databázy LIBSYS, ktorá pracuje pod KIS3G. Rozdelenie jednotlivých prác podľa kategórií upravuje Smernica č. 8/2007-R z 31.5.2007, ktorou sa mení a dopĺňa smernica o bibliografickej registrácii a kategorizácii publikačnej činnosti a ohlasov.

Vo Fakultnej nemocnici v Nitre túto povinnosť za lekárov vykonáva lekárska knižnica. Lekári odovzdávajú kópie svojich prác do knižnice, prípadne uvedú o aký druh práce sa jedná. V knižnici

máme ich prístupové heslá do Libsysu a prácu zaevidujeme. Najskôr treba skontrolovať, či tá práca už nie je zaevidovaná iným spoluautorom. Prípadné problémy riešime s administrátorom a bibliografom v Univerzitetnej knižnici UKF. Najväčší nápor práce bol keď bolo treba niekoľko rokov späť nahráť publikačnú činnosť pracovníkov -pedagógov. Mali zaznamenané, že čo publikovali a kde, ale požiadavky databázy sú rozsiahlejšie a bolo treba náročne dohľadávať údaje o knihách, periodikách, aby bol záznam úplný a akceptovateľný. V súčasnosti sa už databáza zaplňa, lekári publikujú skoro v tých istých periodikách a údaje o nich sú už zaznamenané. Takisto aj pri zahraničných periodikách treba uvádzať presné údaje, ktoré získavame z rôznych databáz. Žiaľ, lekári si povinnosť odovzdávať práce na zaevidovanie nechávajú až na poslednú chvíľu, keď na nich už tlačí aj katedra, tesne pred uzávierkou termínu pred akreditáciou univerzity. Je v záujme univerzity, aby jej pracovníci vykazovali rozsiahlu publikačnú činnosť. Naši lekári sú často autori, spoluautori skrípt, monografií, prispievajú do zahraničných periodík a je škoda, keď sa táto skutočnosť z dôvodu nedodržania termínu na odovzdanie podkladov na zaevidovanie v priebežnom roku vykazovania stratí. Nevieme ani odhadnúť, koľko záznamov sme už spracovali. Trochu je problém určiť, či ide o vedeckú prácu alebo o odbornú, aj keď sú stanovené pravidlá na rozsah práce, ale tom prípade konzultujeme s autorom, vysvetlíme podmienky a on určí, do ktorej kategórie prácu zaradiť. Aby sme im pomohli sa trochu zorientovať v tejto oblasti, ako prílohu Noviniek lekárskej knižnice sme nielen pre každého pedagogicky pôsobiaceho pracovníka, ale aj ostatných lekárov vydali Manuál publikačnej a prednáškovej činnosti s kategóriami vyššie uvedenej smernice. Asi to malo význam, keď ideme za niekým konzultovať, vidíme, že Manuál má na stole. Je to vlastne v jeho záujme, aby vedel, aký rozsah má mať napríklad kapitola v knihe.

Keby sme čakali, že si to sami nahrajú do programu, to by asi dlho trvalo, navyše v nemocnici je obmedzený prístup k internetu.

Keďže už na začiatku sa nám osvedčilo zaznamenávanie publikačnej a prednáškovej činnosti všetkých pracovníkov, naďalej pokračujeme v prvotnom programe, ale už iba tým, ktorí nevyučujú. Je to výhoda, pretože sa neustále vzdelávajú a často si žiadajú vytlačiť svoj zoznam publikačnej a prednáškovej činnosti

Lekárska knižnica poskytuje všetky služby pracovníkom nemocnice, študentom troch študijných odborov, ktoré sú akreditované na bakalársky stupeň a jedného aj na magisterský a nadštandard v službách vo forme evidencie publikačnej a prednáškovej činnosti lekárov vo vzdelávacom procese. Je to beh na dlhé trate a dúfame, že časom sa naučia, že pravidelné odovzdávanie publikácií do knižnice je pre nich iba výhoda.

Návrh záznamu EPCA - článok v periodiku

Prístupnosť: [odhlásiť](#)

Návrh záznamu EPCA - článok v periodiku [odhlásiť](#) | [Hlavná stránka](#) | [Pomoc](#)

UPOZORNENIE: Schválené budú iba záznamy, ku ktorým budú do knižnice zaslané podklady na overenie a korektúru údajov v databáze

Prístupnosť:

Kategória dokumentu*

Rok vykazovania*

ČLÁNOK, KAPITOLA, STAŤ

Názov článku*

Podnázov článku

Hlavný autor

Ďalší autori

Kľúčové slová

Zdrojový dokument (najsprávskúste vyhľadat)

Názov zdroj. dokumentu*

Podnázov zdroj. dokumentu

ISBN

Miesto vydania

ISSN

ISSN

vydavateľstvo

Jazyk textu

Rok vydania*

Číslo

Rozsah strán*

Položky označené * sú povinné!

NIEČO SA DEJE..... U SUSEDOV

Na margo jednej prezentácie knižnično-informačných systémov

Mgr. Marie Sršňová, odborná knižnica RÚVZ, Banská Bystrica

K napísaniu tohto príspevku ma priviedla účasť na jednom podujatí. S láskavým dovolením Mgr. Rozálie Cenigovej, ústrednej metodičky pre školské knižnice, som mohla byť dňa 5. februára 2009 prítomná ako hosť na „Prezentácii knižnično-informačných systémov“ v Slovenskej pedagogickej knižnici v Bratislave. Cieľom podujatia bolo napomôcť školským knižniciam pri výbere knižnično-informačného softvéru. Podujatie sa konalo v rámci podpory projektu „Elektronizácia a revitalizácia školských knižníc“.

Na prezentácii sa zúčastnili firemní zástupcovia piatich knižnično-informačných systémov (KIS):

- Advanced Rapid Library (Cosmotron Slovakia, s.r.o., Kopčany)
<http://www.cosmotron.cz/>
- Clavius (LANius, s.r.o., Tábor)
<http://www.clavius.sk/>
- Dawinci (SWOP, s. r. o., Bratislava)
<http://www.dawinci.sk/>
- KIS MaSK (SNK, Martin)
<http://www.snk.sk/?mask>
- Proflib (CEIT, s. r. o., Bratislava)
<http://www.ceit.sk/>

Školské knižnice mali možnosť posúdiť jednotlivé softvéry a rozhodnúť sa pre najvhodnejší, o ktorý zažiada v projekte. Podujatie moderovala Mgr. Cenigová a priebežne upozorňovala na niektoré aspekty knihovníckej práce vo vzťahu k predkladaným produktom a ochotne odpovedala na otázky a pripomienky všetkých zúčastnených.

Zrejma je snaha všetkých firiem o jednoduchosť a používateľskú prívetivosť ich produktov. Ponúkajú širokú škálu modulov a funkcií. LANius (Clavius) a CEIT (Proflib) predstavili dokonca i verzie funkčne prispôsobené školskému prostrediu. Stručný obsah prezentácií bol uverejnený aj v časopise Itlib¹⁾, iné charakteristiky a prehľady uvedených produktov sa nachádzajú v ďalších odborných periodikách.^{2) 3) 4)} Podrobné informácie o jednotlivých softvéroch sú uvedené na ich firemných stránkach spolu s orientačnými cenami. Cenotvorba je však v súčasnosti väčšinou ponímaná variabilne a individuálne prípad od prípadu, keď sa zohľadňuje napr. veľkosť fondu, počet používateľov, počet knihovníkov, využívané moduly apod. Obchodná politika sa u jednotlivých firiem odlišuje. Napr. systém Dawinci je ponúkaný ako celok bez ohľadu na využívanie jednotlivých modulov. Spôsob získania je kúpou, prenájomom alebo kombináciou oboch. Clavius a Proflib sa predáva v základnej zostave vybraných modulov a knižnice si ostatné moduly dokupujú podľa potreby. Proflib je v rámci jednej inštitúcie licencovaný na neobmedzený počet staníc, web katalóg je možný si aj prenajať. Školské knižnice si však budú uplatňovať úhradu nákladov na vybraný KIS z grantu MŠK SR (nebudú si ale môcť žiadať finančné prostriedky na školenia a servisné poplatky).

Nebudem sa vo svojom krátkom príspevku venovať porovnávaniam a výberu najvhodnejšieho KIS. Na to sú potrebné hlbšie analýzy a rozhodnutie o základnej stratégii – spoločný softvér vs. výber ponechaný na jednotlivé knižnice. Chceme poukázať na iné aspekty.

V súvislosti s uvedenou akciou nebolo možné si nevšimnúť rozsiahlej tvorivej aktivity na podporu školských knižníc, podloženej práve finančným zázemím. Už tri roky prebiehajúci projekt „Elektronizácia a revitalizácia školských knižníc“ naberá obrátky. Činnosť celej siete školských knižníc je usmerňovaná centrálnou, podrobne rozpracovanými oficiálnymi legislatívnymi a metodickými dokumentmi a štruktúrou centier poradenskej pomoci.^{5) 6) 7)} Spolu s postupujúcou automatizáciou je dobrý predpoklad, že toto úsilie bude pokračovať a dôjde k podstatnému skvalitneniu úrovne školských knižníc so šancou pre každú z nich.

V poslednom období vôbec môžeme sledovať trend pozvoľného prinavracania pozornosti knižniciam, ktorý postupuje so svojou osobitou dobovou logikou od verejných knižníc (projekt internetizácie), cez školské knižnice (projekt elektronizácie a revitalizácie) k akademickým a vedeckým knižniciam (projekt informácií pre inovácie). Spomeniem ešte aj vybudovanie nových portálov Obecná knižnica, Internetové metodické centrum pre obecné knižnice, Centrálny register publikačnej činnosti, Centrálny informačný portál pre výskum, vývoj a inovácie.

Tento trend je potešiteľný, avšak všetky tieto aktivity sú sústredené pod rezortom ministerstva školstva a kultúry, ostatné rezorty stoja v úzadí. Lekárske knižnice sa až na niekoľko výnimiek dlhodobo nachádzajú v útlme až deštrukcii. Je to ťažko pochopiteľné v rezorte, ktorý má legislatívne zakotvenú povinnosť celoživotného vzdelávania svojich pracovníkov.

Zmena tohto stavu bude vyžadovať silnú mobilizáciu síl a zmenu myslenia ako na strane knihovníkov, tak na strane pracovníkov ministerstva rezortu. Finančné podmienky sú v súčasnosti oveľa priaznivejšie vďaka obrovskému prílevu finančných prostriedkov z európskych fondov. Využitie takýchto možností sa však bez úsilia, plánovania a kooperácie nezaobíde.

V duchu nových trendov bude potrebné zachytiť aj nové tendencie, ktoré presahujú doterajšie chápanie knižnično-informačných inštitúcií. Zahrňujú pojmy ako digitalizácia, multikultúrna komunikácia, interoperabilita a pod. a prejavujú sa aj v zmene pohľadu na tradičné knižničné informačné systémy. Pre záujemcov je táto problematika podrobnejšie spracovaná v príspevku Martina Longa.⁸⁾

Chcem veriť, že v blízkom období sa dostane do zorného poľa pozornosti okrem výchovy a vzdelávania novej generácie i starostlivosť o zdravie ľudí a že v lekárskejších knižniciach nezostaneme nepripravení a nebudeme len ticho závidieť susedom.

Literatúra:

- ¹⁾ *ITlib. Informačné technológie a knižnice* [online], roč. 12, č. 2 (2008). Dostupné na internete <<http://www.cvtisr.sk/itlib/arch2008.htm#2>>

- ²⁾ *Knižnično-informačný systém tretej generácie* [online]. Milan Rakús, Jaroslav Sivák, Alena Špániková. Knižnica, roč. 9, č. 1 (2008). Dostupné na internete <<http://www.snk.sk/?kniznica-1-2008>>
- ³⁾ *Knižnično-informačný systém pre malé a stredné knižnice na Kysuciach*. Ivana Poláková. Knižnica, roč. 9, č. 2 (2008). Dostupné na internete <<http://www.snk.sk/?kniznica-2-2008>>
- ⁴⁾ *Automatizovaný knihovnický systém DAWINCI – systém knižoven informačnej epochy*. Magda Moškořová, Kateřina Slaninová. IKAROS, roč. 4, č. 8 (2000). Dostupné na internete <<http://www.ikaros.cy/node/1041>>
- ⁵⁾ *Smernica č. 8/2006-R z 20. apríla 2006 o činnosti školských knižníc*. Dostupné na internete <<http://www.spgk.sk/?smernica-ms-sr-c-8-r-2006-o-cinnosti-skolskych-kniznic>>
- ⁶⁾ *Príručka školského knihovníka*. Rozália Cenigová. Bratislava : Slovenská pedagogická knižnica, 2008. 143 s. ISBN 978-80-970092-0-5. Dostupné na internete <<http://www.spgk.sk/?prirucka-pre-skolskeho-knihovnika>>
- ⁷⁾ a ďalšie dokumenty a materiály Dostupné na internete <<http://www.spgk.sk/?zriadenie-skolskej-kniznice>>
- ⁸⁾ *Borgesova knižnica – pohľad na informačné systémy vo svetle aktuálnych technológií a prístupov*. Martin Longa. Itlib, roč. 12, 2 (2008). Dostupné na internete <<http://www.cvtisr.sk/itlib/arch2008.htm#2>>

VÝZNAMNÉ OSOBNOSTI

Prof. dr. h. c. MUDr. Emil HURAJ, DrSc.

* 16. 11. 1924 – † 6. 3. 1999

Prof. dr. h. c. MUDr. Emil Huraj, DrSc., významný ortopéd a traumatológ sa narodil v Starej Haliči. Po ukončení stredoškolského štúdia v Lučenci a vo Zvolene študoval na Lekárskej fakulte UK v Bratislave. V rokoch 1950 až 1961 pôsobil ako odborný asistent Ortopedickej kliniky Lekárskej fakulty UK (LF UK). Kandidátsku dizertačnú prácu obhájil v roku 1960, habilitoval v roku 1961. V roku 1968 obhájil doktorskú dizertačnú prácu.

V rokoch 1962 až 1990 zastával významné posty, bol docentom Ortopedickej kliniky LF UK, profesorom ortopédie Katedry rekonštrukčnej chirurgie (RCH) LF UK, vedúcim Katedry RCH LF UK, prednostom Ortopedickej kliniky FN v Bratislave, vedúcim Výskumného laboratória ortopedických chorôb pri ortopedickej klinike, vedúcim detašovaného výskumného pracoviska VÚRCH v Piešťanoch, externým vedúcim Katedry ortopédie Inštitútu pre ďalšie vzdelávanie farmaceutov. Viac ako desať rokov bol akademickým funkcionárom na Lekárskej fakulte UK, potom pôsobil na UK v Bratislave ako prvý prorektor a ďalšie dve funkčné obdobia ako rektor. V roku 1973 mu bol udelený čestný doktorát Univerzity

Martina Luthera v Halle. V roku 1977 bol zvolený za člena celonemeckej Academie Leopoldina. Bol členom viacerých zahraničných výborov, vedeckých spoločností a odborných komisií doma i v zahraničí.

V odbornej činnosti obsiahol všetky smery ortopédie a traumatológie chrbtice a končatín. Je autorom mnohých nových operačných výkonov, nových pohľadov na biofyziku, biomechaniku. Pri štúdiu bedrového kĺbu využil ako prvý na svete denzitometriu a vyvinul vlastnú totálnu protézu kolenného, bedrového a ramenného kĺbu z biologického materiálu typu HUPORAL. Ako pomoc ortopédom a traumatológom založil v roku 1980 Kostnú banku.

Vysoká úroveň jeho odborných prác je potvrdená stovkami prednášok na vedeckých konferenciách doma i v zahraničí. Publikoval viac ako sto odborných prác v domácej i zahraničnej literatúre. Je autorom, resp. spoluautorom viacerých monografií, vysokoškolských učebných textov a učebnice pre študentov lekárskech fakúlt. Vychoval mnoho ašpirantov, bol oponentom veľkého počtu kandidátskych a doktorských dizertačných prác a habilitoval viacerých docentov v odbore ortopédia.

Za dlhoročnú vysoko odbornú prácu, publikačnú a prednášateľskú činnosť bol ocenený viacerými vyznamenaniami doma i v zahraničí:

- Rad práce
- Medaila J.E. Purkyně
- Národná cena SSR
- Rad Víťazného februára
- Medaila K. Gottwalda
- Pamätná medaila k 30. Výročiu SNP
- Medaila UK za účasť v SNP
- Pamätná medaila T.G. Ševčenku v Kyjeve
- Pamätná medaila Univerzity v Perugia
- Medaila Univerzity M. Luthera v Halle-Wittenbergu
- Vzorný pracovník LF a FN v Bratislave

Profesor Emil Huraj v rámci svojej rodiny vychoval aj svojho nasledovateľa. Syn MUDr. Emil Huraj, CSc. úspešne pokračuje v

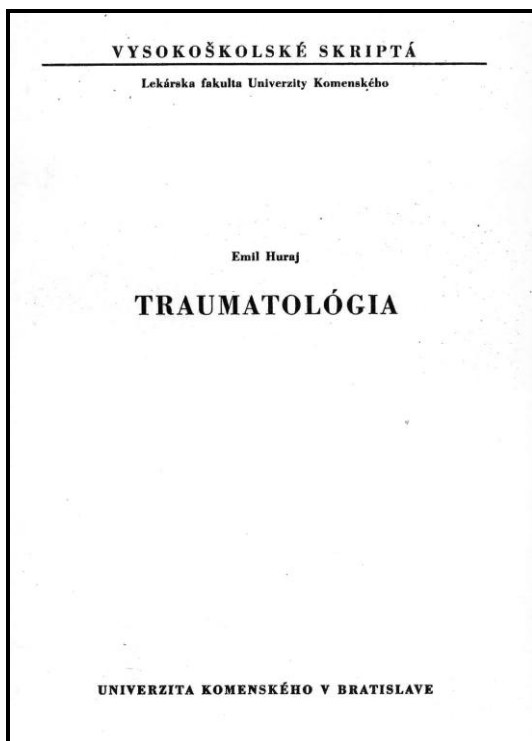
poslaní svojho otca. Pôsobí ako primár na Ortopedickej klinike Detskej fakultnej nemocnice s poliklinikou na Limbovej ul. v Bratislave.

In.:

www.uniba.sk/index.php?id=1400

Lekársky obzor, 1984. s. 693-694

Rheumatologia, 1989. s. 193-194

Anotovaný výber zo slovenskej a českej odbornej tlače

Pospíšilová, Jindřiška: Projekty Google – pomoc, nebo konkurence ?

In.: Čtenář, 61, 2009. č. 4 s. 123

Počet zdrojov a informácií dostupných prostredníctvom internetu sa každým rokom zvyšuje a zohráva stále dôležitejšiu úlohu v našom každodennom živote. S narastajúcim počtom stránok a dokumentov dostupných prostredníctvom internetu sa zvyšuje aj neprehľadnosť a tým aj nároky na prácu s týmto médiom. Google.com zahŕňa v súčasnosti vo svojej databáze viac než 15 miliónov webových stránok a 4 miliardy obrázkov a umožňuje veľa spôsobov vyhľadávania.

Gruber, Lukáš: Archivace webových stránek v českém prostředí aneb Jak funguje WebArchiv

In.: Čtenář, 61, 2009. č. 5 s. 163

Archivácia webu reaguje predovšetkým na dva trendy súčasného vývoja internetu – neustále sa zvyšujúci počet publikovaných dokumentov v tejto sieti a ich krátku dobu životnosti. V Českej republike sa od roku 2000 archiváciou webu zaoberá projekt WebArchiv, ktorý je riešený v spolupráci s Národnou knižnicou v Prahe, Moravskou zemskou knižnicou a Ústavom výpočtovej techniky Masarykovej univerzity s cieľom vytvoriť digitálny archív národných webových stránok.

Tichá, Ludmila: Infogram. Portál pro podporu informační gramotnosti

In.: Čtenář, 61, 2009. č. 5 s. 173

Portál Infogram (www.infogram.cz) je výsledkom centralizovaného rozvojového projektu MŠMT ČR na rok 2008 a názvom *Informační vzdělávání bez bariér: webový portál pro rozvoj informační gramotnosti a podporu celoživotního vzdělávání*. Zámery projektu je podporiť rozvoj informačnej gramotnosti na vysokých školách. Portál

obsahuje štyri hlavné časti s nasledujúcimi kategóriami: 1. pre študentov, 2. pre vyučujúcich, 3. plagiátorstvo, 4. zaujímavé odkazy.

Bellérová, Beáta: Bibliometria a jej miesto pri hodnotení vedy

In.: ItLib, 13, 2009. č.1 s.15

Jednu z možností objektivizácie hodnotiacich procesov poskytuje bibliometria, ktorú možno charakterizovať ako disciplínu, ktorá na základe sledovania prostriedkov písomnej komunikácie, tlačených aj elektronických, mapuje a analyzuje vedecký výskum a jeho súčasti.

Žitňanská Mária: NISPEZ – Národný informačný systém podpory výskumu a vývoja na Slovensku – prístup k elektronickým informačným zdrojom

In.: ItLib, 13, 2009. č. 1 s. 19

Koncom roku 2008 bol schválený národný projekt *Národný informačný systém podpory výskumu a vývoja na Slovensku – prístup k elektronickým informačným zdrojom* na programové obdobie 2008 – 2014 zo zdrojov EÚ, ktorého strategickým cieľom je efektívny systém informačnej podpory výskumu a vývoja a spadá pod operačný program Výskum a vývoj. Pri príprave projektu sa nadviazalo na bohaté skúsenosti akademických knižníc s výberom a zabezpečením prístupu k licencovaným EIZ.

Rankov, Pavol: Slovensko a paradigmatické zmeny v komunikácii súvisiace s elektronizáciou

In.: Knižnica, 10, 2009. č. 1 s. 3

Príspevok prezentuje výsledky reprezentatívneho výskumu ČÍTANIE 2008, ktorý realizovalo Literárno – informačné centrum. Prieskum sa okrem problematiky čítania v užšom slova zmysle venoval i vzťahu slovenskej verejnosti k sieťovej komunikácii a masmédiám.

Ondriašová Helena: Identita a vzdelávanie knihovníkov v informačnej a znalostnej spoločnosti

In.: Knižnica, 10, 2009. č. 2 s. 5

Príspevok vznikol ako mediálny výstup v rámci projektu „Priblížme medzinárodné štúdiá požiadavkám trhu: Systém podpory doktorandov pre kvalitný výskum a jeho využitie v prax ktorý bol realizovaný

Centrom pre teritoriálne a medzinárodné štúdiá pri FFUK v Bratislave a podporený z prostriedkov Európskeho sociálneho fondu.

Ondriašová Helena: Knihovník a jeho učiteľská identita

In.: Knižnica, 10, 2009. č. 3 s. 7

Knihovníctvo je meniac sa profesia a to isté platí aj v súvislosti s meniacou sa identitou knihovníkov. V rámci svojej knihovníckej práce dnes pôsobia aj ako informační špecialisti, konzultanti, projektoví manažéri a v neposlednom rade i ako učitelia či inštruktori. Príspevok je zameraný práve na učiteľskú identitu knihovníkov.

Kříž, Filip – Horsák, Ondřej: Služby portálu elektronických zdrojů NLK

In.: Lékařská knihovna, 13, 2009. č. 4 s. 5

Národní lékařská knihovna v Prahe (NLK) převádzuje od konca roka 2007 nový systém pre správu a sprístupnenie elektronických zdrojov 360Core od SerialsSolutions. Systém obsahuje administratívne rozhranie a web portál pre sprístupnenie elektronických zdrojov. Na portále sú aktuálne zmapované licencované konzorcionálne databázy a tituly ako i voľne dostupné zdroje.

Hercová, Jana: Získání plných textů článků v NLK na základě zpracovaného rešeršního požadavku

In.: Lékařská knihovna, 13, 2009. č. 4 s. 14

V rešeršnom oddelení Národnej lekárskej knižnice v Prahe sa ročne spracujú stovky rešeršných požiadaviek. Získaním bibliografických záznamov s abstraktom väčšinou proces nekončí, snahou používateľov je získať i plné texty článkov.

JUBILEÁ PRACOVNÍKOV KNIŽNÍC

Ďakujeme touto cestou za doteraz vykonanú prácu pracovníčkam lekárskejších knižníc zdravotníckych zariadení, ktoré v tomto roku dovŕšili významné pracovné a životné jubileá.

20 ročné pracovné jubileum

♣ **Mgr. Anna Pagáčová**

Lekárska knižnica, Úrad verejného zdravotníctva v Bratislave

Do knižnice bývalého Výskumného ústavu lekárskej bioniky nastúpila 1. 7. 1989. Ústav v priebehu nasledujúcich rokov prešiel rôznymi transformáciami až po dnešný Úrad verejného zdravotníctva. Od roku 1992 Mgr. Pagáčová vykonáva funkciu vedúcej knižnice. Počas jej pôsobenia v tejto funkcii prešla knižnica náročnými organizačno - technickými zmenami. Dlhoročné odborné skúsenosti vhodne uplatnila pri riadení knižnice a pri zavádzaní moderných informačných technológií. V súčasnosti v rámci kumulovanej funkcie je poverená aj správou registratúry ÚVZ SR.

♣ **Alžbeta Pelcová**

Lekárska knižnica, Úrad verejného zdravotníctva v Bratislave

V lekárskej knižnici Úradu verejného zdravotníctva v Bratislave pracuje od roku 1989 (predtým Výskumný ústav lekárskej bioniky). Odborné vedomosti získané pri štúdiu knihovníctva a dlhoročnej odbornej praxe vhodne uplatňovala v rámci knižnično – informačných činností pri plnení úloh v oblasti akvizície, výpožičnej činnosti, medziknižničnej výpožičnej služby atď. Významnou mierou sa podieľala na budovaní elektronického katalógu knižnice. Pracovné povinnosti vykonáva svedomite a precízne. V súčasnosti jej k pracovným povinnostiam pribudla aj správa registratúry ÚVZ SR.

K významnému životnému jubileu srdečne blahoželáme:

- ♣ **PhDr. Viere Kikovej**
Lekárska knižnica FNŠP F. D. Roosevelta v Banskej Bystrici
- ♣ **Ivanovi Dúbravčíkovi**
Slovenská lekárska knižnica v Bratislave
- ♣ **Valérii Jakóczyovej**
Slovenská lekárska knižnica v Bratislave

ĎAKUJEME...

♣ Pani magistre Petru i touto cestou srdečne ďakujeme za aktívny prínos v prospech rozvoja lekárskejších knižníc na Slovensku a do ďalších rokov jej želáme zdravie a spokojnosť v kruhu najbližších.

V závere roka 2008 po 26 ročnom pôsobení vo funkcii vedúcej lekárskej knižnice Fakultnej nemocnice (predtým NsP) v Trenčíne Mgr. Mária Petru ukončila pracovný pomer. Počas dlhoročného pôsobenia vybudovala v lekárskej knižnici moderné knižnično – informačné centrum, ktoré intenzívne zabezpečuje ďalšie vzdelávanie lekárov, zdravotníckych pracovníkov i študentov. Svojimi výsledkami práce sa lekárska knižnica pod jej vedením radila medzi najaktívnejšie lekárske knižnice na Slovensku.

♣ PhDr. Bernardíne Pribullovej, ktorá pracovala v Slovenskej lekárskej knižnici od roku 2003, ešte aj touto cestou srdečne ďakujeme za jej aktívny prínos pri propagácii dokumentov Svetovej zdravotníckej organizácie /WHO a za vysoko odborný prístup k plneniu pracovných povinností, spracovávaní odborných rešerší v rámci činnosti Študovne Dokumentačného strediska SZO/WHO. Do ďalších rokov jej prajeme pevné zdravie a životný elán.

♣ Pani Terézii Bernátovej, ktorá po šiestich rokoch pracovnej činnosti v Slovenskej lekárskej knižnici ukončila pracovný pomer odchodom do dôchodku srdečne ďakujeme za jej svedomite

vykonávanú prácu pri poskytovaní knižnično – informačných služieb. Želáme jej do ďalších rokov života pevne zdravie a osobnú pohodu.

Redakčná rada bulletinu a kolektív pracovníkov Slovenskej lekárskej knižnice v Bratislave srdečne blahoželá Mgr. Beatrix Gundelovej k jej významnému životnému jubileu.

Beatka, už 21 rokov si „verná“ Slovenskej lekárskej knižnici. Pod Tvojimi pracovitými rukami prešli stovky odborných publikácií, ktoré v rámci ďalšieho vzdelávania využívajú používatelia našej knižnice. Tvoje dlhoročné odborné skúsenosti a cenné rady sú pre knižnicu veľkým prínosom. Želáme Ti do ďalších rokov veľa pracovného entuziazmu a hlavne, buď nám ešte dlho „verná“.

*Srdečne blahoželáme členke redakčnej rady bulletinu InfoMedLib
Mgr. Ľubici Korgovej k úspešnému ukončeniu vysokoškolského
štúdia*

Vedúca lekárskej knižnice Fakultnej nemocnice v Nitre Mgr. Ľubica Korgová patrí medzi najaktívnejšie pracovníčky lekárskejších knižnic na Slovensku, vysoko si ceníme aj jej aktívny prístup k práci v redakčnej rade.

Mgr. Ľubica Korgová v rámci externého štúdia v mesiaci máj 2009 úspešne ukončila štúdium odboru etickej expertízy a etického poradenstva na Filozofickej fakulte Univerzity Konštantína Filozofa v Nitre. Dňa 13. júna 2009 bola na uvedenej fakulte slávnostne promovaná.

***Srdečne blahoželáme členke redakčnej rady bulletinu InfoMedLib
Mgr. Marii Sršňovej k jej významnému životnému jubileu***

V lekárskej knižnici Regionálneho úradu verejného zdravotníctva v Banskej Bystrici (predtým ŠZÚ) pôsobí od roku 1995. Má veľkú zásluhu na zavedení všetkých štandardných knižnično-informačných činností a využívaní moderných informačných technológií. Ako členka redakčnej rady od roku 1997 je aktívnou prispievateľkou odborných príspevkov z praxe lekárskej knižnice.

**ČO NÁS ZAUJALO NA MEDZINÁRODNOM SYMPÓZIUM
INFOS 2009**

**35. medzinárodné informatické sympóziu
o postavení a úlohách pamäťových inštitúcií v oblasti
rozvoja kultúry, vedy, techniky a vzdelávania**

27. - 30. apríl 2009

**Kongresové centrum Academia
Stará Lesná - Vysoké Tatry**

**❖ Spolupráce Národní lékařské knihovny s vydavateli
a autory v oblasti zpracování archivace a zpřístupnění
vědeckých lékařských informací**

Filip Kříž, Lenka Maixnerová, Onděj Horský, Helena
Bouzková, Národní lékařská knihovna Praha

Národní lékařská knihovna v Praze (NLK) koncom roka 2008 dala do prevádzky digitálny archív, ktorý je realizovaný v českom Open Source systéme Kramerius a slúži primárne pre ukladanie dokumentov z fondu NLK zdigitalizovaných v rámci programu Verejné informačné služby knižníc (VISK 7) Ministerstva kultúry ČR. NLK sa aktuálne zameriava na digitalizáciu publikácií vytlačených na degradujúcom kyslom papieri, kde ďalšiemu používaniu týchto dokumentov v papierovej podobe hrozí ich úplné zničenie. Obsah archívu však nie je obmedzený iba na dokumenty vzniknuté procesom digitalizácie, ale je možné využiť archív i na ukladanie dokumentov vzniknutých v digitálnej podobe. Tieto dokumenty je možné získať v spolupráci s vydavateľmi alebo priamo ich autormi.

NLK spracováva českú lekársku produkciu do databázy Bibliographia medica Českoslovaca (BMČ). Prepojením kvalitných metadát BMČ

s plnými textami sprístupnenými na portáli MEDVIK sa zvýši možnosť prístupu a využitia vedeckých publikácií, čím sa otvára priestor pre ich vyššiu citovanosť. Trvalé uloženie a sprístupnenie vedeckých a vzdelávacích informácií v digitálnom archíve NLK je dôležitým prínosom pre rozvoj vedy a vzdelávania.

❖ **Digitálne knižnice ako inovatívne produkty vo vzdelávaní, vede a kultúre: aspekty informačnej ekológie**

Jela Steinerová, KKIV FFUK Bratislava

V príspevku sa analyzujú ekologické aspekty digitálnych knižníc ako nová etapa vo vývoji spracovania informácií. Digitálne knižnice sú inovatívnymi produktmi vedy 2.0 tým, že integrujú sociálne systémy a technologické inovácie. V prvej etape vývoja digitálnych knižníc sa výskumy sústreďovali najmä na problémy digitalizácie, organizácie, uchovávanía a prístupu k informačným zdrojom. V súčasnosti však fungovanie digitálnych knižníc ovplyvňuje práve interaktívne informačné prostredie. Ekologické princípy digitálnych knižníc sú čoraz aktuálnejšie. Informačná ekológia digitálnych knižníc znamená koordináciu a prepojenie človeka s inteligentnými systémami. V príspevku sa analyzujú nové koncepcie digitálnych knižníc vo vede a kultúre. Na základe vlastných a aktuálnych zahraničných výskumov sa charakterizuje informačné správanie mladej generácie a rozdiely medzi tradičným knižničným a elektronickým prostredím.

❖ **Národný informačný systém podpory výskumu a vývoja na Slovensku – prístup k elektronickým informačným zdrojom (NISPEZ)**

Daniela Bírová, Mária Žitňanská, CVTI SR Bratislava

Cieľom príspevku je informovať o zámeroch a poslaní národného projektu ktorý realizuje Centrum VTI SR v Bratislave (CVTI SR) v rámci informačnej podpory výskumu na Slovensku.

CVTI SR v Bratislave nadviazalo na bohaté skúsenosti akademických knižníc a spracovalo národný projekt s názvom Národný informačný systém podpory výskumu a vývoja na Slovensku – prístup

k elektronickým informačným zdrojom (NISPEZ) Projekt je realizovaný v rámci Operačného programu Výskum a vývoj a je financovaný z európskeho fondu regionálneho rozvoja (ERDF). Národný projekt sa koncentruje na informačnú podporu pracovníkov výskumu a vývoja na Slovensku. Rieši v dlhodobom horizonte viac ako piatich rokoch (2009-2014) koordinovaný nákup a sprístupňovanie elektronických informačných zdrojov pre výskum a vývoj na Slovensku, vytvorenie databázy slovenských e-zdrojov pre výskum a vývoj a rozšírenie Centrálného informačného portálu pre výskum, vývoj a inovácie /CIP VVI) o nové funkčnosti a rešpektovaním štandardov EÚ, ktoré budú zamerané najmä na prepojenie s inými informačnými systémami o výskume a vývoji v rámci Európy.

❖ **E-learning jako efektivní nástroj výuky informační gramotnosti**

Jan Zikuška, Vysoké učení technické Brno

Knižnice v Českej republike stále viac rozširujú ponuku svojich vzdelávacích služieb a výuka informačnej gramotnosti je bezpochyby v centre ich záujmu. Na základe výsledkov dotazníkovej akcie Odbornej komisie pre informačné vzdelávanie a informačnú gramotnosť bolo zistené, že najmenej rozšírenou metódou vzdelávania používateľov knižníc v ČR je práve e-learningová forma.

Príspevok je zameraný predovšetkým na predstavenie obsahu, podoby a praktickej skúsenosti z priebehu e-learningového kurzu informačnej gramotnosti pre študentov VUT v Brne.

I keď je e-learning zatiaľ najmenej využívanou formou vzdelávacích služieb, je zrejme, že knižnice vidia v tomto smere možnosť svojho ďalšieho uplatnenia.

Zborník príspevkov z medzinárodného sympózia INFOS 2009 je prístupný na stránke www.infolib.sk

Spracovala: Marta Weissová

INFORUM 2009

Jubilejný 15. ročník konferencie INFORUM sa uskutočnil v Prahe v dňoch 27. - 29. mája 2009. Program konferencie bol zameraný na elektronické informačné zdroje a ich profesionálne využívanie vo vede, výskume a vzdelávaní. Okruh aktuálnych odborných príspevkov bol určený pre pracovníkov odborných a verejných knižníc, manažérov, vedeckých a výskumných pracovníkov, lekárov, vysokoškolských učiteľov, špecialistov v oblasti IT, pracovníkov verejnej správy ako i študentov. Od roku 2003 INFORUM rozšírilo svoje teritoriálne zameranie okrem Českej republiky a Slovenska i na ostatné štáty strednej a východnej Európy.

- Časopis IKAROS www.ikaros.cz pripravil aktuálne online spravodajstvo z konferencie a sprievodných workshopov. Tento projekt bol finančne podporený firmami Cosmotron a AiP.
- 26. mája prebehli dva sprievodné workshopy: Informační generace: změna, nebo kontinuita? a Přehled rámce pro výměnu a opětovné využití digitálních objektů v otevřených archivech OAI-ORE v Akademii věd ČR. Ako vedúci workshopov vystúpili David Bawden z Veľkej Británie a Herbert Van de Sompel z USA.
- Ako každoročne aj teraz boli súčasťou konferencie výstavy českých, slovenských i zahraničných firiem.
- Posledný večer konferencie prebehol v znamení udeľovania ceny INFORA. Cena sa udeľuje najvýznamnejším a najlepším českým a slovenským produktom, službám a počínom spojených s elektronickými informačnými zdrojmi.
- Cenu INFORUM 2009 za [CIP - Centrálny informačný portál pre výskum, vývoj a inovácie](#), ktorého prevádzkovateľom je Centrum vedecko-technických informácií SR, prevzala námestníčka pre knižnično-informačnú činnosť PhDr. Mária Žitňanská.

TERMINOLOGICKÉ OKIENKO

M

☞ **modem** – technické zariadenie, ktoré sa používa pri diaľkovom prenose údajov z počítača do koncového zariadenia po bežných telekomunikačných linkách (*J. Lipták*).

☞ **monografia** (*en monograph*) – vedecká publikácia, ktorá všestranne, systematicky a podrobne osvetľuje jednu, spravidla úzko vymedzenú tému. V oblasti bibliografického spracovania publikácií má termín monografia široké vymedzenie a označuje sa ním každá písomná → *neperiodická publikácia* (*M. Nováková*).

☞ **multimédium** (*en multimedia*) – predstavuje integrovanú prezentáciu, ktorá by mala obsahovať spoň tri zo siedmych prvkov: text, grafiku, fotografiu, zvuk, animáciu, video a interaktivitu. Multimediálne aplikácie majú vysoké nároky na pamäťovú kapacitu a preto sú v súčasnosti výhradne distribuované na CD-ROM-och (*S. Makulová*).

☞ **myš** (*en mouse*) – ručné grafické zariadenie na určovanie súradníc bodov v rovine – Obsahuje guľu, ktorá sa valí v rovine. Z pohybu gule sa snímajú súradnice x a y. Myš je spojená s analógovo – číslicovým prevodníkom, ktorý prevádza uhol natočenia gule (*J. Lipták*).

N

☞ **názvový katalóg** (*en title catalog*) – katalóg, v ktorom sú záznamy abecedne usporiadané podľa prvého slova názvu alebo ďalších charakteristických slov z názvu dokumentu (*Z. Jurčacková*).

☞ **národná bibliografia** (*en national bibliography*) – špecifický bibliografický systém a cieľavedome organizovaná a riadená bibliografická činnosť, ktorú v jednotlivých štátoch vykonávajú národné bibliografické agentúry pôsobiace spravidla ako súčasť národných knižníc. Jej základným cieľom je registrovať multiplikované a zverejnené dokumenty a prostredníctvom analyticko – syntetických metodologických postupov pripravovať o nich bibliografické informácie pre využívanie v spoločenskej praxi (*D. Katusčák*).

☞ **národná knižnica** (*en national library*) – ústredná, verejná, univerzálna a všeobecne prístupná knižnica krajiny, ktorá zodpovedá za získavanie, spracúvanie, ochranu, evidenciu, konzervovanie a sprístupňovanie národného dokumentového fondu a rozvoj národného knižnično – informačného systému (*E. Sakálová*).

☞ **názov** (*en title*) – pomenovanie dokumentu, prípadne jeho časti alebo súboru dokumentov. – Môže byť vecným alebo symbolickým vyjadrením obsahu dokumentu, prípadne aj jeho formy alebo čitateľského určenia ap. Názov je prvým popisovým údajom záznamu dokumentu a preberá sa z titulného listu dokumentu (→ → bibliografický popis) (*Z. Jurčacková*).

☞ **neperiodická publikácia, jednorazová publikácia** (*en non-periodical publication*) – publikácia vydaná ako ukončený celok. – Na rozdiel od periodík vydanie neperiodickej publikácie nemá kontinuálny, ale jednorazový charakter (*M. Nováková*).

☞ **nosič informácií** (*en information carrier*) – fyzikálne médium (hmota, energia) určené alebo použité na fixovanie alebo prenášanie množiny dát či informácií, ktoré spolu s nimi tvorí informačný prameň (*M. Nováková*).

O

☞ **obsahová analýza** (*en subjekt analysis*) – samostatná pracovná operácia v rámci informačnej analýzy dokumentu, ktorá je predpokladom vecnej katalogizácie (vecného spracovania) dokumentu. V širšom význame sa chápe ako knihovnícky variant obsahovej analýzy považovanej za jednu z metód spoločenského výskumu (*Z. Jurčacková*).

☞ **odborná informácia** (*en specialized information*) – údaje o poznatkoch, javoch a procesoch vzťahujúcich sa na spoločenské odvetvia a odbory, kde vznikajú ako výsledok jednotlivých ľudských aktivít. Je druhom spoločenskej informácie a má gnozeologický a sociálny aspekt (*A. Čabrunová*).

☞ **odborný časopis** (*en special, professional journal*) – časopis obsahujúci príspevky zamerané na otázky určitého vedného odboru alebo určitej oblasti hospodárskej, spoločenskej, kultúrnej a inej praxe. Skupinu odborných časopisov reprezentujú predovšetkým tieto publikácie: širokoprofilové medziodborové časopisy zaoberajúce sa predovšetkým zásadnými filozofickými, koncepčnými a metodologickými otázkami vedeckej práce (*M. Nováková*).

☞ **ochrana knižničného fondu** (*en preservation of library holding*) – súhrn opatrení a činností zameraných na zachovanie celistvosti a neporušenosti knižničných zbierok a dobrého fyzického stavu dokumentov, ktoré sú ich súčasťou. Zahŕňa predovšetkým tieto okruhy problémov: zabezpečenie fondu pred stratami a odcudzením dokumentov, výchovu používateľov zameranú na šetrné zaobchádzanie s dokumentmi, poučenie manipuláciu a ukladanie dokumentov v knižnici, výber vhodných materiálov a zariadení a pod. (*M. Nováková*).

☞ **online** (*en online*) – dialógové spracovanie dát, ktoré znamená priamy prístup používateľov k dátam v reálnom čase (*E. Nedorostová*).

☞ **online katalóg** (*en online catalogue*) – typ katalógu využívaný pri automatizovanom spracovaní, pri ktorom sa záznam dokumentu zobrazuje na obrazovke a možno v ňom vyhľadávať v dialógovom režime na základe viacerých selekčných údajov (*Z. Jurčacková*).

☞ **operačný systém** (*en operating system*) – základné softvérové vybavenie počítača vykonávajúce základné riadenie všetkých zdrojov počítača a komunikáciu s používateľom. – Je prítomný na pevnom disku počítača a načítava sa do pamäti počítača pri štartovaní (*S. Makulová*).

☞ **optické vlákno** (*en fiber optics*) – pokroková technológia umožňujúca prenášať informácie pomocou tenkých sklenených vlákien. Možno ním prenášať omnoho viac informácií ako bežným elektrickým káblom (*S. Makulová*).

☞ **optický disk** (*en optical disk*) – typ pamäťového zariadenia určený iba na čítanie alebo aj zápis a čítanie (*S. Makulová*).

☞ **organizačná štruktúra knižnice** – rozdelenie knižnice na organizačné útvary, prepojené riadiacimi vzťahmi. Charakter štruktúry je rôzny, zväčša sa zakladá na funkčnom princípe, na základe ktorého sa vytvárajú organizačné útvary knižnice podľa toho, aké funkcie v knižnici plnia (*E. Sakalová*).

Spracované podľa publikácie: Katuščák, Dušan: Informačná výchova: terminologický a výkladový slovník odbor knižničná a informačná veda /Dušan Katuščák, Marta Matthaeidesová, Marta Nováková ...[et al.]. – Bratislava: Slovenské pedagogické nakladateľstvo, 1998. 375 s. (Terminologický a výkladový slovník; zv. 6) ISBN 80-08-02818-1: Sk 266.00 100/99 KDI BAA006 ISSN 1335 – 3403

InfoMedLib

Bulletín Slovenskej lekárskej knižnice

Redakčná rada:

Bc.Lubica Korgová, Mgr. Zuzana Onderová,
PhDr. Miriam Pekníková, Mgr. Marie
Sršňová, Soňa Tomašových, Ing. Irina
Fialková, Marta Weissová

Ročník	10
Číslo	1
Zodpovedný redaktor	PhDr. Marta Žilová
Výkonný redaktor	Marta Weissová
Fotografie	RNDr. Mária Kreková, Mgr. Eva Takáčová
Vydalo	NCZI - Slovenská lekárska knižnica
Miesto vydania	Bratislava
Rok vydania	2009
Počet strán	62
Náklad	150 exemplárov

ISSN 1335-5759

Publikácia neprešla jazykovou úpravou